

RETEN I RANDERS DOM

afsagt den 31. januar 2019

Sag BS-1705/2017-RAN

K

(advokat Birgitte Nygaard Christensen)

mod

... Kommune

(advokat Svend Aarup Bjerregaard)

Denne afgørelse er truffet af dommer Marianne Hornbjerg.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen, der er anlagt den 6. september 2017, drejer sig om, hvorvidt sagsøgeren, K, har krav på erstatning fra sagsøgte, ... Kommune (herefter kommunen), som følge af, at kommunen har rådet over Ks ejendom, et vejstykke beliggende på matr.nr. ....

K, har nedlagt påstand om, at ... Kommune skal betale 320.323,06 kr. med procesrente fra sagens anlæg.

Påstanden er opgjort således:

Bortfjernede/ødelagte effekter	27.349,06 kr.	Godtgørelse for brug af vej
155.100,00 kr.		
Erstatning for alternative græsningsarealer		17.874,00 kr.

Godtgørelse/erstatning for advokatudgifter	<u>120.000,00 kr.</u>
I alt	<u>320.323,06 kr.</u>

K har subsidiært nedlagt påstand om, at ... Kommune skal betale et af retten skønsmæssigt fastsat beløb med procesrente fra sagens anlæg.

... Kommune har nedlagt påstand om frifindelse mod betaling af 1.671,25 kr. samt udlevering af 22 EU paller eller paller af tilsvarende kvalitet. Subsidiært frifindelse mod betaling af et større beløb efter rettens skøn.

Oplysningerne i sagen

Det fremgår af sagen, at der i hvert fald siden midten af 2013 har været tvist mellem kommunen og K om den retlige status af det vejstykke, der er beliggende på Ks ejendom, matr.nr. ..., herunder om vejen var en privat fællesvej.

Det pågældende vejstykke er en del af en grusvej, der går fra ... til det tidligere ..., der ligger på .... I forbindelse med vedtagelsen af lokalplan ... i 2011 udlagde kommunen vejen som privat fællesvej. Lokalplanen omfattede erhvervsområdet på ..., og vejen skulle anvendes som adgangsvej til ....

Det fremgår af sagen, at kommunen siden 2012 har været lejer af ..., og at kommunen købte ejendommen i 2016. Ejendommen har i denne periode været anvendt af kommunen, der har bygget en skaterhal, ..., på ejendommen.

Kommunen anmeldte den 1. juli 2013 K for overtrædelse af privatvejsloven ved at have undladt rettidigt at efterkomme kommunens påbud af henholdsvis 15. maj 2013 og 22. maj 2013 om at fjerne en bom på vejen. Kommunen anmeldte efterfølgende, henholdsvis den 30. oktober 2013 og den 14. januar 2014, K for hærværk i form af opgravning af vejen og fjernelse af vejbelægning.

Østjyllands Politi traf den 18. februar 2015 afgørelse om at standse efterforskningen vedrørende hærværk navnlig med henvisning til, at der var en sådan civilretlig uklarhed om vejens status, at det ikke kunne lægges til grund, at K havde haft forsæt til at begå hærværk.

Den 3. februar 2016 traf kommunen beslutning om at ekspropriere vejstykket på matr.nr. ... til ejerskab. K indbragte kommunens ekspropriationsbeslutning for Vejdirektoratet.

Kommunen traf efterfølgende, henholdsvis den 9. februar 2016 og den 18. marts 2016, beslutning om at meddele K påbud om at fjerne genstande anbragt på

vejstykket. K indbragte beslutningerne for Vejdirektoratet, der traf afgørelse den 20. maj 2016. Af afgørelsen fremgår blandt andet:

"... Vejdirektoratets afgørelse

Vi mener, at kommunen ikke har eller har haft det fornødne grundlag for at administrere vejen som privat fællesvej.

Kommunens påbud om at fjerne genstande fra vejarealet er derfor ulovlige, og vi beder kommunen om snarest at tilbagekalde påbuddene.

Hvis det efter afgørelsen af kommunens påklagede ekspropriationsbeslutning viser sig, at der har været grundlag for at meddele påbud på grundlag af ekspropriationen, kan kommunen til den tid genoptage sagen og meddele påbuddene igen under henvisning til rette hjemmelsgrundlag.

Baggrund

Kommunen har ved brev af 3. februar 2016 meddelt beslutning om efter den tidligere vejlov at ekspropriere ejendomsretten til det i Lokalplan 343 udlagte vejareal på matr.nr. .... Ekspropriationssagen er påbegyndt af byrådet ved beslutning af 20. maj 2015.

Kommunen har ved brev af 25. april 2016 til Vejdirektoratet præciseret, at kommunen ikke har eksproprieret til offentlig vej, men til ejendomsret over det areal kommunen anser som privat fællesvej.

Kommunen har ved påbud af 9. februar 2016 under henvisning til privatvejslovens § 57 fjernet emner, vejejerer har forsøgt at afspærre vejen med, og har samtidig udbedret det hærværk, vejejerer efter kommunes opfattelse har udøvet på vejen og rabatten. Kommunen har i den forbindelse nævnt opgravning af rabat og vej samt anbringelse af marksten, tømmer, træstammer og jordbunker. Kommunen har i påbuddet anført, at den ikke kan meddele tilladelse til de etablerede ændringer, fordi kommunen med vedtagelsen af gældende Lokalplan ... har besluttet, at erhvervsområdet skal have adgang til offentlig vej via den omhandlede vej mellem ... og .... Kommunen har anset opgravning af rabat og vej for en væsentlig ændring af vejen. Kommunen har i afgørelsen også oplyst, at kommunen ved fremtidige lignende tiltag fra vejejerer vil genskabe fri og uhindret vejadgang ved at fjerne ulovligt placerede emner og udbedre eventuelle skader på vejejerens regning, jf. privatvejslovens § 57, stk. 5.

Kommunen har ved nyt påbud af 18. marts 2016 under henvisning til privatvejslovens § 57 atter fjernet emner anbragt af vejejerer og udbedret hærværk udøvet af vejejerer på det omhandlede areal. Kommunen har i den forbindelse nævnt fjernelse af ny opgravning af rabat og vej, ny anbringelse af gamle telefonmaster og ny anbringelse af jordbunker.

Kommunen har ved brev af 10. marts 2016 til Vejdirektoratet oplyst, at kommunen ikke har partshørt forud for meddelelsen af påbuddet af 9. februar 2016 og fjernelse af genstandene, idet de placerede emner spærrede for færdsel med motorkøretøjer, hvilket tidligere har medført, at en tankbil kørte af vejen og måtte hjælpes fri. Endvidere vurderede kommunen, at de placerede emner og opgravningen af vejen og rabatten udgjorde farer for ulykker med personskade til følge, hvilket forstærkes af, at

der på vejen ikke er gadebelysning. Kommunen har endvidere oplyst, at den forud for påbuddet har vurderet forholdet mellem forseelse og indgreb og på baggrund af faren for personskade har anset det for rimeligt straks at fjerne emnerne og derefter påbyde dem fjernet.

Oplysninger om vejen

Den omhandlede vej er ikke eneste adgang til erhvervsområdet (lokalplanområdet), som ligger på matr.nr..., hvor ... tidligere har ligget.

Kommunen har den 23. november 2011 vedtaget Lokalplan ..., hvoraf følgende fremgår: Lokalplanområdet ligger i byzone og forbliver byzone. Lokalplanområdet skal adgangsbetjenes fra forlængelsen af ..., dvs. at den omhandlede vej skal være den adgangsgivende vej. Vejene internt i lokalplanområdet udlægges som private fællesveje. Vejen ligger i lokalplanen delområde ll, som handler om areal udlagt til 10 m bred vej, der bl.a. løber henover matr.nr. ... Det fremgår af lokalplanen, at eksisterende lovlig anvendelse af en ejendom kan fortsatte som hidtil, og at lokalplanen ikke i sig selv medfører en pligt til at udføre de anlæg med videre, der er indeholdt i planen.

Kommunen mener, at der foreligger en aftale om vejret angående den omhandlede vej. Kommunen har henvist til, at ... den 14. januar 1990 har indgået aftale med den tidligere ejer af ejendommen matr.nr. ... om, al der må etableres vej og ledningstrace på matr.nr. ....

Det fremgår af aftalen, at grundejeren accepterer, at der på ejendommen nedlægges transmissionsledning samt retablering og udbygning af eksisterende vej. Som ulempeerstatning for de nævnte anlægsarbejder ydes kompensation, herunder 10 kr./m² for det merareal, som inddrages til vej og grøft. En overkørsel etableres pr. parcel. Lodsejeren skal respektere ledningsejerens ret til eventuel reparation på ledningen. Grundejeren er indforstået med, at der tinglyses servitut om dette på ejendommen.

Kommunen mener, at aftalen betyder, at vejen har status af privat fællesvej med halmværket som vejberettiget.

Vejen fremgår første gang af ortofoto fra 1993, men det er uvist præcis hvornår vejen er anlagt.

Vejen fremgår ikke af matrikelkortet. Og aftalen er aldrig blevet tinglyst på ejendommen.

Vejejerer anerkender ikke, at nogen har vejret til vejen, og har derfor søgt at hindre færdsel på vejen. Vejejerens far har som daværende ejer af ejendommen tilladt det tidligere halmvarmeværk at køre med enkelte daglige halmtransporter på vejen for at minimere den tunge trafik gennem .... Forudsætningerne for tilladelsen er dog væsentlig ændrede siden halmvarmeværkets lukning og halmtransporternes ophør. Kørseltilladelsen er derfor blevet tilbagekaldt af den nuværende vejejer. Dette er årsagen til, at kommunen ved lokalplan har udlagt vejen som privat fællesvej, har eksproprieret og meddelt påbud om fjernelse af genstande fra vejen.

Hvad kan Vejdirektoratet tage stilling til

Vi kan lave stilling til, om kommunen har truffet en lovlig afgørelse (retlige spørgsmål) efter vejlovgivningen, her privatvejsloven. Men vi kan ikke tage stilling til kommunens vurderinger (skøn) inden for lovens rammer. Det følger af privatvejslovens § 87, stk. 2.

Det betyder, at vi kan vurdere, om kommunen i forbindelse med en sådan afgørelse har fulgt vejlovgivningen, forvaltningslovens og almindelige forvaltningsretlige regler. Men vi kan ikke tage stilling til, om kommunens afgørelse er rimelig eller hensigtsmæssig.

Vi kan dermed kun tage stilling til afgørelser omfattet af vejlovgivningen, men ikke til retsforhold, som udspringer af andre love eller retsgrundsætninger, der ikke hører under vejlovgivningen, fx nødret.

Vi kan heller ikke tage stilling til, om kommunen har et erstatningsansvar efter dansk rets almindelige erstatningsregler, for arbejde kommunen har sørget for at udføre på vejejerens regning.

Endvidere kan vi ikke tage stilling til spørgsmål efter anden lovgivning, herunder planloven og lokalplaner.

Endelig kan vi ikke tage stilling til privatretlige spørgsmål, herunder aftaler.

Reglerne om status af private fællesveje

Privatvejsloven finder anvendelse på private fællesveje og udlagte private fællesveje i det omfang det fremgår af lovens regler. Det fremgår af privatvejslovens § 2, stk. 1, nr. 1 og 2.

En privat fællesvej er en vej, der ligger på en ejendom, der ejes af en ejer, og som ejeren af en anden ejendom har ret til at bruge som færdselsareal. Den ret, som ejeren af denne anden ejendom har til sådan en vej, er en vejret. Og den, der har en vejret, er vejberettiget. Det fremgår af privatvejslovens § 10, nr. 3, 5 og 6.

Om en grundejer har en sådan vejret, er et spørgsmål om fortolkning af skriftlige eller mundtlige aftaler. Hverken kommunen eller Vejdirektoratet kan efter privatvejsloven tage stilling hertil. Det kan i tilfælde af uenighed kun domstolene. Men kommunen kan efter omstændighederne administrere en vej efter privatvejslovens regler, indtil privatretlig uenighed er bilagt, eventuelt ved domstolene.

Et vejudlæg er en reservation af et bestemt areal til fremtidig anvendelse som privat fællesvej eller privat fællessti, jf. privatvejslovens § 10, nr. 7.

Vejudlægget kan være sket efter lokalplan, jf. lovens § 10, nr. 8c.

En udlagt privat fællesvej er - uanset om vejen udlægges i lokalplan eller efter privatvejslovens bestemmelser - en vej, der er planlagt til brug for grundejere med vejret. Et vejudlæg i lokalplan vil hermed som tilsigtet være et reelt alternativ til et vejudlæg efter privatvejsloven, hvis lokalplanen fastlægger vejens præcise beliggenhed og bredde. Idet der ikke kan tildeles vejrettigheder ved en lokalplan, vil vejrettigheder skulle opnås ved aftale eller tildeles af kommunen i henhold til privatvejslovens bestemmelser.

Vejudlæg og tildeling af vejrettigheder foretages af ejerne af de ejendomme, som arealet ligger på. Det fremgår af privatvejslovens § 26, stk. 1.

Kommunen kan i øvrigt i særlige tilfælde foretage vejudlæg, herunder ændre tidligere udlagte private fællesveje, og tildele vejrettigheder til udlagte private fællesveje og private fællesveje. Det fremgår af § 20, stk. 2, nr. 2.

Kommunen bestemmer, i hvilket omfang og hvornår en udlagt privatfællesvej, hvortil en eller flere grundejere har vejret, og som er optaget på vejfortegnelsen, skal anlægges som privat fællesvej af hensyn til udbygning af det samlede vejnet inden for et område. Der fremgår af privatvejslovens § 39, stk. 1.

Privatvejslovens bestemmelser om vejudlæg finder ikke anvendelse, i det omfang den private fællesvej er udlagt ved lokalplan, hvorved vejens præcise beliggenhed og bredde er fastlagt og der er opnået vejrettigheder til vejen. Det fremgår af privatvejslovens § 43, stk. 1.

En vejret kan ikke fortrænges af senere erhververe af rettigheder, selv om vejretten ikke er tinglyst, hvis følgende er opfyldt:

- Vejen efter vejmyndighedens opfattelse er eneste eller væsentligste adgang til en ejendom eller en af denne ejendoms lodder.
- Vejen er angivet på matrikelkortet.
- Matrikelkortet i del væsentlige stemmer med forholdene i marken.

Den, der i dette tilfælde vil bestride, at der foreligger en ret til vejen, skal bevise dette, jf. § 1 i lov om private vejrettigheder.

Hvis kommunen ikke har grundlag for at antage, at der er tale om en privat fællesvej, kan den ikke træffe afgørelser efter privatvejsloven.

Vores vurdering

Vejen er ikke optaget på matrikelkortet. Formodningsreglen i § 1 i lov om private vejrettigheder kan derfor ikke anvendes i denne sag til at antage, at vejen har status af privat fællesvej. Men dette udelukker ikke, at kommunen kan have et andet grundlag for at antage, at vejen er privat fællesvej.

Vejen er ikke eneste adgang til erhvervsområdet, idet området har adgang til den offentlige vej .... Dette fremgår af kortbilag 3 til Lokalplan 343. Og det fremgår af lokalplanens § 14.2, at eksisterende lovlig anvendelse af en ejendom kan fortsatte som hidtil, og at lokalplanen ikke i sig selv medfører en pligt til at udføre de anlæg med videre, der er indeholdt i planen.

Vejejerer anerkender ikke, at der eksisterer eller har eksisteret en gyldig aftale om vejret for erhvervsområdet (halmvarmeværket), og der er heller ikke tinglyst en aftale om vejret på matr.nr. 7æ, hvor vejen løber henover.

Kommunen har ved Lokalplan 343 udlagt vejen som privat fællesvej, dvs. at kommunen har reserveret areal til fremtidig brug som privat fællesvej. Kommunen har derimod ikke tildelt vejrettigheder, idet dette ikke kan ske ved en lokalplan, og kommunen ikke har søgt at anvende privatvejslovens § 26, stk. 2, til at tildele vejret til vejen for erhvervsområdet, matr.nr. 7aa.

Dermed vil vejrettigheder skulle opnås eller være opnået ved aftale, for at der kan foreligge en udlagt privat fællesvej, der kan lages i brug som privat fællesvej.

Om en grundejer har en sådan vejret, er som nævnt et spørgsmål om fortolkning af skriftlige eller mundtlige aftaler. Hverken kommunen eller Vejdirektoratet kan efter privatvejsloven tage stilling hertil. Det kan i tilfælde af uenighed kun domstolene. Men kommunen kan efter omstændighederne lægge til grund, at en ejendom har vejret.

Vi mener ikke, at kommunen har haft grundlag for at lægge til grund, at ejendommen matr.nr. 7æ har eller har haft vejret til vejen.

Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at aftalen med det nu nedlagte halmvarmeværk ikke omtaler en vejret, men derimod accept af transmissionsledning samt retablering og udbygning af eksisterende vej, og for disse anlægsarbejder belales ulempeerstatning til grundejeren. Vi har også lagt vægt på, at selvom det fremgår af aftalen, at den skulle tinglyses servitutstiftende på ejendommen, er dette aldrig sket, hvorfor tinglysning som sikring af aftalens eksistens og fortsatte gyldighed ikke kan påberåbes. Endelig har vi lagt vægt på, at aftalen er indgået med halmvarmeværket som ikke længere eksisterer.

Det fremgår ikke af sagen, at der er andre omstændigheder, som taler for at vejen er privat fællesvej, fx at kommunen tidligere (før vedtagelsen af Lokalplan 343) med vejejerens accept har truffet afgørelse om vedligeholdelse af vejen efter privatvejslovens bestemmelser.

På den baggrund er det vores vurdering, at kommunen ikke har eller har haft det fornødne grundlag for at administrere vejen som privat fællesvej.

Konklusion

Kommunens påbud om at fjerne genstande fra vejarealet er derfor ulovlige, og vi beder kommunen om snarest at tilbagekalde påbuddene. Hvis det efter afgørelsen af kommunens påklagede ekspropriationsbeslutning viser sig, at der har været grundlag for at meddele påbud på grundlag af ekspropriationen, kan kommunen til den tid genoptage sagen og meddele påbuddene igen under henvisning til rette hjemmelsgrundlag.

Vi kan i den forbindelse oplyse, at vi endnu ikke har taget stilling til den påklagede ekspropriation, idet denne sag forsat er under behandling..."

Vejdirektoratet traf den 27. februar 2017 afgørelse vedrørende Kommunens ekspropriationsbeslutning af 3. februar 2016. Af Vejdirektoratets afgørelse fremgår blandt andet følgende:

"...

Vejdirektoratets afgørelse

Kommunens beslutning om at ekspropriere til ejerskab af den udlagte private fællesvej på matr.nr. ... er sket uden hjemmel i vejloven og uden dokumentation for, at det er sket af hensyn til almenvellet, eller at indgrebet har været nødvendigt. Ekspropriationen er derfor ugyldig, og vi beder kommunen om at genoptage sagen og tilbagekalde ekspropriationen.

Argumenterne i klagen

I har begrundet klagen med, at beslutningen ikke indeholder begrundelse for at ekspropriere, ligesom kommunen ikke har forholdt sig til Ks saglige indsigelser under sagen. Endvidere har kommunen henvist til vejlovens § 49, stk. 1, som hjemmel for ekspropriationen, men denne bestemmelse indeholder ikke sådan hjemmel. Endelig er nødvendighedskravet ikke opfyldt, fordi der er fornøden adgang til det tidligere A varmeværk ad anden offentlig vej.

Baggrund

Byrådet i kommunen har den 20. maj 2015 besluttet at sætte proceduren for ekspropriation i gang, hvorefter åstedsforsretning er blevet afholdt den 8. oktober 2015 under ledelse af formanden for Udvalget for Natur, Teknik og Miljø.

Byrådet har den 27. januar 2016 besluttet at godkende ekspropriation med henblik på at erhverve ejendomsretten til det vejareal, som i Lokalplan 343 er udlagt som 10 m bred privat fællesvej på matr.nr. .... Ejendommen afstår 262 m². Afgørelsen er meddelt ved brev af 3. februar 2016 bilagt Byrådets ekspropriationsbeslutning og åstedsprotokollen med hørings svar.

Kommunen har som lovhjemmel henvist til vejlovens § 49, stk. 1.

Kommunen har lagt til grund, at det omhandlede vejareal udgør en del af en ibrugtaget privat fællesvej, der går fra ... til det tidligere ..., som ligger på ejendommen ....

I forbindelse med at ejendommen ... i juni 2011 ikke længere skulle anvendes til halmvarmeværk, blev Lokalplan ... vedtaget. Lokalplanen omfatter erhvervsområdet ... og vejen på matr.nr. ..., som skulle være adgangsvej til .... Ejendommen ... har siden 2012 været lejet af kommunen og er pr. 1. januar 2016 købt af kommunen. Ejendommen har i hele perioden været anvendt af kommunens kulturafdeling, der har opbygget en skaterhal.

Ejeren af matr.nr. ... har flere gange forsøgt at forhindre, at vejen blev anvendt som vejadgang for ... det er sket ved afspærring eller opgravning af vejen. Parterne er uenige om vejens status, og kommunen mener, der er tale om en ibrugtaget privat fællesvej i by eller bymæssigt område. Ekspropriationen er et forsøg på at opretholde vejadgangen.

Kommunen har i udtalelse af 11. april 2016 til Vejdirektoratet oplyst, at beslutningen om ekspropriation er truffet med hjemmel i vejlovens § 43, stk. 1, nr. 2, hvorefter kommunen som vejbestyrelse, når almenvellet kræver det, kan iværksætte ekspropriation til private vej- og stianlæg, når disse er nødvendiggjort af beslutning eller bestemmelse om oprettelse eller benyttelse af adgange til offentlig vej, jf. vejlovens §§ 78-79. Sådan ekspropriation kan ske af hensyn til udnyttelse, betjening, sikring, synlighed, beskyttelse og drift på hensigtsmæssig måde. Det fremgår af vejlovens § 43, stk. 2.

Kommunen har også oplyst, at der allerede er adgang til ejendommen ... via den offentlige vej ..., men at denne ikke er hensigtsmæssig, da den ikke er beregnet til trafikken til og fra ejendommen.

I har ved brev af 10. maj 2016 til Vejdirektoratet anført, at sagen ikke kan anses for at have verseret i kommunen for det tidspunkt, hvor borgeren inddrages, dvs. på tidspunktet for indkaldelsen til åstedsforsretning. Derfor må det være den nugældende vejlovs bestemmelser, der finder anvendelse i sagen. Endvidere har kommunen ikke henvist til vejlovens § 43 som hjemmelsgrundlag før i sin udtalelse til Vejdirektoratet. Endelig er det forhold, at markvejen er udlagt som privat fællesvej i lokalplanen ikke tilstrækkelig begrundelse for at gennemføre en ekspropriation.

Ved brev af 29. august 2016 har kommunen oplyst, at bredden og oversigten i krydset mellem den offentlige vej ... og ... er meget begrænset, hvilket skyldes, at især en bygning er placeret meget tæt på begge veje. Det betyder, at lastbiler ikke kan køre ad ... til .... Kommunen kunne udvide vejen ved ekspropriation, men det ville kun løse manøvreproblematikken i et omfang, der muliggør kørsel med køretøjer op til 12 meter. Derimod ville oversigten stadig være meget ringe ved kørsel i begge retninger i krydset .../.... Endvidere er det kommunens vurdering, at virksomheder i et erhvervsområde skal kunne modtage større lastbiltransporter. Det er pga. den manglende oversigt, som giver væsentligt forringet trafiksikkerhed med mulige påkørsler til følge, at der i lokalplanen er optaget bestemmelse om, at lokalplanområdet skal vejbetjenes via vejen på matr.nr. .... Endelig har kommunen oplyst, at kommunens kulturafdeling siden 2012 har opbygget en skaterhal til alle former for streetaktiviteter for ... børn og unge. Der kommer dog også gæster fra Randers, Aarhus og andre egne af Danmark. Da mange af gæsterne kommer med toget, er den naturlige og lige vej langs jernbanen, dvs. ad vejen på matr.nr. .... Mange føler sig i øvrigt ikke sikre som fodgængere på .... Derfor er ekspropriationen sket af hensyn til almenvellet.

Oplysninger om vejen

Det fremgår af lokalplanen, at eksisterende lovlig anvendelse af en ejendom kan fortsætte som hidtil, og at lokalplanen ikke i sig selv medfører en pligt til at udføre de anlæg med videre, der er indeholdt i planen.

Kommunen mener, at der foreligger en aftale af 14. januar 1990, som betyder, at den omhandlede vej har status af privat fællesvej med halmvarmeværket som vejberettiget. Aftalen er aldrig blevet tinglyst på matr.nr. ..., og vejen fremgår ikke af matrikelkortet. Det er uvist, præcis hvornår vejen er anlagt, men den fremgår første gang af kortfoto fra 1993.

Vejejerer anerkender ikke, at nogen har vejret til vejen, og har derfor søgt at hindre færdsel på vejen. Vejejerens far har som daværende ejer af ejendommen tilladt det tidligere varmeværk at køre med enkelte daglige halmtransporter på vejen for at minimere den tunge trafik gennem .... Forudsætningerne for tilladelsen er dog væsentligt ændrede siden halmvarmeværkets lukning og halmtransporternes ophør. Kørseltilladelsen er derfor blevet tilbagekaldt af den nuværende vejejer. Dette er årsagen til, at kommunen ved lokalplan har udlagt vejen som privat fællesvej, har eksproprieret og meddelt påbud om fjernelse af genstande fra vejen.

Vejdirektoratet traf den 20. maj 2016 afgørelse om, at kommunens påbud om at fjerne genstande, som spærrede vejen, var ulovligt, fordi kommunen ikke havde det fornødne grundlag for at administrere vejen som privat fællesvej.

Ny eller gammel vejlov

Selvom der med virkning fra den 1. juli 2015 er trådt en ny vejlov i kraft, skal denne sag behandles efter den gamle vejlovs regler. Dette skyldes, at kommunens sag var påbegyndt inden 1. juli 2015. Det fremgår af den nye vejlovs § 140, stk. 3.

Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at Byrådet den 20. maj 2015 traf beslutning om at sætte proceduren for ekspropriation i gang. Dermed må vi lægge til grund, at der med Byrådets beslutning er påbegyndt en konkret sag om ekspropriation efter vejloven.

Vi mener i øvrigt, at det er uden betydning, at borgeren på dette tidspunkt endnu ikke er blevet kontaktet af kommunen angående ekspropriationen. Vi mener således, at også kommunens interne forberedende beslutninger og processer kan være af en sådan karakter, at de må betegnes som en del af en verserende sag, når disse beslutninger og handlinger klart foretages med henblik på at gennemføre ekspropriation fra en eller flere nærmere konkretiserede ejendomme og til et nærmere bestemt formål, som det er tilfældet i denne sag.

Hvad Vejdirektoratet kan tage stilling til

Vi kan tage stilling til klager over en ekspropriation og i den forbindelse helt eller delvist ophæve kommunens beslutning om ekspropriation fra en ejendom. Det fremgår af vejlovens § 4, stk. 2.

Vi kan derimod ikke pålægge en kommune at gennemføre et andet konkret projekt.

Vejlovens bestemmelser

Det er kommunen, der beslutter, om en ekspropriation skal ske, jf. vejlovens § 49, stk. 1. Reglerne om, i hvilke tilfælde, der kan ske ekspropriation, fremgår af vejlovens § 43. Ekspropriation kan efter § 43, stk. 1, nr. 2, ske til private vej- og stianlæg, når almentvellet kræver det, og disse private vej- og stianlæg er nødvendiggjort af beslutning eller bestemmelse om oprettelse eller benyttelse af adgange til offentlig vej, jf. vejlovens §§ 78-79.

Vores vurdering

Der er ikke hjemmel i vejlovens § 43 til at ekspropriere til ejerskab af vejen

Kommunen har under klagesagen henvist til vejlovens § 43, stk. 1, nr. 2, som hjemmel for beslutningen om at ekspropriere.

Det fremgår af bestemmelsen, at der kan eksproprieres til private vej- og stianlæg, når disse er nødvendiggjort af beslutning eller bestemmelse om oprettelse eller benyttelse af adgange til offentlig vej, jf. vejlovens §§ 78-79. Sidstnævnte bestemmelser handler om vejbestyrelsens overtagelse af et areal som følge af beslutninger og bestemmelser truffet i medfør af §§ 70-73, dvs. om ændrede adgangsforhold til offentlig vej.

Vi kan konstatere, at der hverken er sket ændringer i adgangsforholdene for ejendommen ... - idet den fortsat har samme vejadgang til den offentlige vej ... - eller er sket overtagelse af hele eller dele af denne ejendom efter vejlovens §§ 78-79. Der er dermed ikke hjemmel i vejlovens § 43, stk. 1, nr. 2, til at ekspropriere til privat vej i den foreliggende sag.

Vejen på matr.nr. 7æ er udlagt privat fællesvej

Vi må lægge til grund, at kommunen ikke tidligere har haft grundlag for at administrere vejen som anlagt eller ibrugtaget privat fællesvej. Kommunen har på baggrund af vedtagelsen af Lokalplan 343 udlagt vejen som privat fællesvej, dvs. at

kommunen har reserveret areal til fremtidig brug som privat fællesvej. Kommunen har derimod ikke tildelt vejrettigheder, idet dette ikke kan ske ved en lokalplan, og idet kommunen ikke har søgt at anvende privatvejslovens § 26, stk. 2, til at tildele vejret til vejen for ....

Kommunen har derfor eksproprieret til ejerskab af det areal, som efter lokalplan 343 er udlagt til privat fællesvej.

Da en lokalplan ikke medfører handlepligt, og kommunen ikke med sin ekspropriationsbeslutning har tildelt vejrettigheder, må vi konstatere, at ekspropriationsbeslutningen ikke har bragt kommunen nærmere etableringen af yderligere en vejadgang for ejendommen ..., som det har været kommunens hensigt.

På baggrund af, at kommunens grundlag ikke har været tilstrækkeligt til at opnå det ønskede resultat, er det vores vurdering, at det ekspropriationsretlige nødvendighedskrav allerede af den grund ikke er til stede i denne sag.

Omgåelse af privatvejslovens § 26, stk. 2, nr. 2

Ved at ekspropriere til ejendom bliver kommunen ejer af arealet med den udlagte private fællesvej. Dermed vil kommunen efterfølgende som vejejer kunne tildele vejret til den eller de ejendomme, som kommunen måtte ønske, jf. privatvejslovens § 26, stk. 1. Og dermed ville kommunen kunne skabe yderligere vejadgang for ejendommen ... ad en privat fællesvej, selvom det ikke lovligt ville kunne ske i henhold til privatvejslovens § 26, stk. 2, nr. 2, som efter praksis ikke kan anvendes til at skabe yderligere vejadgang for en ejendom. Vi henviser i den forbindelse til dommen U 1981.3750, hvor retten nåede frem til, at da formålet med vejudlægget alene eller i det allervæsentligste havde været at skaffe ejeren af den ejendom, som skulle have vejret, yderligere en adgangsvej til sin ejendom, var der ikke hjemmel i den daværende privatvejslovs § 23, stk. 3, som svarede til den nuværende privatvejslovs § 26, stk. 2. Det ville efter vores opfattelse være tale om omgåelse.

Almenvellet og nødvendighedskravet

Udover at ekspropriationen skal tjene almenvellet, er det ligeledes en betingelse, at indgrebet er nødvendiggjort af den almene interesse, if. ordene "kraver det" i Grundlovens § 73, stk. 1, 2. pkt.

Nødvendighedskravet er en naturlig konsekvens af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, der generelt stiller krav til forvaltningens skønsmæssige afgørelser om indgreb. Det betyder, at der ikke må anvendes mere indgribende foranstaltninger, hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige. Indgrebet skal således stå i rimeligt forhold til målet.

Kommunen har ikke under sagen dokumenteret eller på anden måde søgt at påvise, at der konkret er behov for, at lastbiler skal have adgang til ejendommen ..., som huser skaterhallen. Da ... allerede har vejadgang, og kommunen ikke har påvist et behov for yderligere vejadgang, lever beslutningen om at ekspropriere efter vores opfattelse heller ikke op til kravet om, at ekspropriation skal ske af hensyn til almenvellet, herunder at det har været nødvendigt at ekspropriere.

Begrundelsen og hjemmelshenvisningen er utilstrækkelig

En afgørelse, der meddeles skriftligt, skal være begrundet. Kun i tilfælde hvor parten fuldt ud får medhold, er der ikke krav om, at afgørelsen skal begrundes. Dette fremgår af forvaltningslovens § 22.

En begrundelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, som afgørelsen er truffet efter. I de tilfælde, hvor afgørelsen er truffet på baggrund af et skøn, skal begrundelsen indeholde en beskrivelse af de hovedhensyn, som er lagt til grund for afgørelsen. Derudover skal den indeholde en kort beskrivelse af de faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen. Det fremgår af forvaltningslovens § 24, stk. 1 og 2.

Begrundelsen skal således fremstå som en forklaring på, hvorfor afgørelsen har fået det indhold, den har, herunder en stillingtagen til den pågældende borgers relevante indsigelser.

Kommunen har ved ekspropriationen ikke henvist til den korrekte bestemmelse i vejloven – lovens § 43, stk. 1, ff. 2 - som har været grundlaget for ekspropriationen. Denne bestemmelse, som kommunen under klagesagen har henvist til som hjemmelsgrundlag, er i øvrigt ikke tilstrækkelig hjemmel til at ekspropriere i det foreliggende tilfælde.

Konklusion

Kommunens beslutning om at ekspropriere til ejerskab af den udlagte private fællesvej på matr.nr. ... er sket uden hjemmel i vejloven og uden dokumentation for, at det er sket af hensyn til almenvellet, eller at indgrebet har været nødvendigt. Ekspropriationen er derfor ugyldig, og vi beder kommunen om at genoptage sagen og tilbagekalde ekspropriationen..."

Vejdirektoratets afgørelser af den 20. maj 2016 og den 27. februar 2017 er endelige.

Forklaringer

K har forklaret, at han har ejet ejendommen matr.nr. ..., beliggende ..., siden 1996. Ejendommen har tidligere været ejet af hans bedsteforældre og oldeforældre. Han driver landbrug med plante- og hesteavl ved siden af sit faste arbejde. Han har otte heste. Hestene har også gået andre steder end på marken på ..., herunder på den anden side af banen.

Hans far underskrev i sin tid en privat aftale med det daværende .... om, at der måtte køre halmtransporter på vejstykket på matr.nr. .... Aftalen blev ikke tinglyst, og det var aftalt, at vejstykket skulle overgå til græsareal igen, når ... blev nedlagt. Aftalen med ... er korrekt gengivet i Vejdirektoratets afgørelse af 27. februar

2017. ... havde tilladelse til at drive varmeværk frem til 2010 og fik herefter yderligere to års dispensation. Værket er nu nedlagt, og der er etableret skateranlæg, Kraftværket, i de gamle bygninger. Han gjorde indsigelse mod lokalplanen i 2012 vedrørende åbning af Kraftværket.

C var hovedinteressent i ... Halmvarmeværk og er det er han stadig, nu i anvendelsen af halmvarmeværkets gamle bygninger. Efter at halmvarmeværket blev nedlagt, blev bygningerne anvendt til en produktionsskole for adfærdsvanskelige unge. De unge klippede hans hegn ned og fjernede hans arbejdsplader. Han har set en ung mand, der klippede hans kæder over. Han forsøgte at tage billeder af den unge mand, men måtte flygte, da den unge mand ville have fat i hans kamera. Den unge mand løb efter ham, tog fat i hans ærme, slog ham og forsøgte at køre ham ned. Han fik senere at vide, at vedkommende var lærer på produktionsskolen.

Det er kommunen og kommunens folk, der har brugt og bruger vejstykket for at komme til og fra Kraftværket. Han har sat masser af vejafspærringer op, som kommunen har fjernet. Hvis han ikke havde sat vejafspærringer op, ville hans heste ikke have kunnet græsse på arealet. Brugere af skateranlægget har ødelagt kæder, som han har fastgjort paller med, ligesom de har flyttet sten, som han har afspærret med.

Kommunen brugte vejen som adgangsvej til produktionsskolen og senere hen til Kraftværket. Det er både brugere og ansatte, der benytter vejen. Han har overværet, at en ansat fra kommunen har klippet kæderne over mange gang, ligesom ansatte på skolen mange gang har flyttet paller med en truck. Der kom f.eks. en mand i en rød jakke hver dag. Vedkommende mand flyttede pallerne hver dag. Han ville ikke sige, hvad han hed, men sagde bare, at han udførte sit arbejde. Han ved ikke, om manden var ansat, frivillig eller i aktivering. Brugere gik, cyklede eller kørte i bil på vejen. Vejen anvendes også af private, og beboerne i området benytter også vejen til at lufte hund. Det var først da Kraftværket blev etableret, at der kom rigtig gang i trafikken på vejen.

Selvom Vejdirektoratet traf flere afgørelser om, at kommunen ikke lovligt kunne råde over vejstykket, fortsatte kommunen med at klippe kæderne til hans afspærringer over og fjerne hans opgravninger. Når man kom fra togstationen, fremgik det også af kommunens skiltning, at vejen ud til Kraftværket gik via grusvejen, herunder hans vejstykke. Kommunen ændrede først på skiltningen på et tidspunkt efter Vejdirektoratets afgørelser.

Der var en masse skrivelser i avisen i forbindelse med sagerne med kommunen. Han blev i den forbindelse hængt ud som en emsig og vred grundejer, og både ansatte og brugere af Kraftværket var sure på han. Han kunne læse i avisen, at kommunen ville ekspropriere vejen, og da det ikke lykkedes, forsøgte kommunen at ekspropriere vejstykket til spildevandsbassin. Dette lykkedes imidlertid heller ikke.

Det var politiet, der opfordrede ham til at grave vejen op, men kommunen sendte bare en masse regninger og tilkendegav, at de ville modregne i hans EUstøtte.

Omfanget af bortfjernede effekter er enormt, og han har ikke medtaget det hele. Han har fået en del brugte hegn og pæle, som også er blevet fjernet eller ødelagt, men disse effekter har han ikke medtaget i sit krav mod kommunen. Det skete dagligt, at hegnet blev klippet over og pæle brækket. Det var kommunens folk, ansatte og brugere på Kraftværket, der fjernede og ødelagde genstandene. De påstod, at de havde tilladelse til at bruge vejen. Der blev også kastet med sten mod hans heste og hans traktor.

Kommunen har kun tilbageleveret én palle med en skibskæde og fire defekte arbejdslåger. Arbejdslågerne manglede blandt andet tremmer og kunne ikke stå. Han har kun fået halvdelen af de bortfjernede genstande tilbage.

Han havde en meget voldsom oplevelse i pinsen i 2015, hvor han var ved at lave noget arbejde på vejstykket. Han havde sat tre røde kegler op på den del af grusvejen, der ligger i nærheden af Kraftværket, da en bil pludselig kom kørende fra Kraftværket ad grusvejen hen mod ham. Føreren, en 43-årig mand, smed de tre røde kegler i grøften og løb hen mod ham. Han blev bange og kravlede derfor op i traktoren. Manden ville have hans mobil, og det endte med, at traktoren væltede. Han undslap manden og fik ringet til politiet. Han er ikke bekendt med mandens tilknytning til Kraftværket.

Det var ham, der fastsatte prisen, da han indgik aftalen med B om godtgørelse for deres brug af vejen. B kunne imidlertid have eksproprieret vejstykket, hvis han ikke havde villet indgå en aftale med dem.

Baggrunden for at han antog en advokat, var at kommunen ikke svarede på hans henvendelser. Det var derfor ikke muligt at nå frem til et resultat. Han kender nogen, der arbejder på ... Universitet og fik at vide, at det ikke var nødvendigt med advokatbistand. Han anmeldte flere gange kommunen til politiet. Til sidst afviste politiet hans anmeldelser, og han fik at vide, at det var nødvendigt med advokatbistand.

Det var ikke en mulighed at flytte hestene til græsning på arealerne på matr.nr. ... og ..., idet trafikken til Kraftværket skræmte hestene. Herudover blev hegnet klippet over, og der blev kastet sten mod hestene, som blev skræmte og galoperede væk. Man kan ikke få en tillidsfuld hest på den måde. Han flyttede hestene til et andet areal tæt på deres hus. Det var et areal, hvor han ellers dyrkede korn. Afgrøden på arealet vekslede, da der ikke må dyrkes den samme afgrøde på arealet år efter år. Der har været op til fire heste på arealerne og til

sidst kun to. Han ved ikke, om han kunne have fundet en billigere løsning. Det ville dog have været langt dyrere at få hestene opstaldet, idet den billigste opstaldning koster 5.000 kr. pr. hest pr. måned.

M har forklaret, at han i dag er ansat som funktionsleder i kommunen. Han var tidligere ansat som driftsassistent og havde da med sagen at gøre. Hans arbejdsopgaver som driftsassistent bestod i at få iværksat de opgaver, der kom ind inden for vejvedligehold, fortove, asfalt og grusveje.

Forevist kort med udpegning af vejstykket ud for matr.nr. ..., har han forklaret, at han ikke har bistået med rydning af vejstykket. Hans kollega F fik opgaven af den daværende funktionsleder. De fik i slutningen af 2013 en bestilling fra V, om at vejen, der var blevet gravet op, skulle retableres. Det var ikke nødvendigt at fjerne ting, klippe hegn m.m. i forbindelse med genetablering af vejen. F klippede kæderne til nogle paller for at komme til vejstykket, men de har ikke været inde på de omkringliggende marker. De genetablerede også vejen i 2014, 2015 og 2016. Der var blandt andet nogle store sten i siden af vejen, som var farlige for trafikken, og de har måske i den forbindelse fjernet et par marksten eller trillet dem ind til siden.

De havde nogle effekter stående på materielgården, som han fik F til at levere tilbage til K. Der var tale om nogle jerngitre med tværgående fødder. De kæder og hængelåse, som de havde klippet over, var blevet smidt væk. De leverede vist også to paller og nogle kæder tilbage. Jerngitrene var som da de fjernede dem. De havde kun klippet i kæderne, ikke i andre effekter.

F har forklaret, at han kører vejsyn, hvilket betyder, at han blandt sørger for at kommunens veje er farbare. De er to ansatte i hans afdeling, der kører vejsyn.

Forevist kort med udpegning af vejstykket ud for matr.nr. ..., har han forklaret, at han 8-10 gange i perioden fra den 28. maj 2013 til den 21. oktober 2013 har klippet hængelåse og fjernet paller og galvaniseret arbejdslåger på vejstykket. Effekterne er blevet tilbageleveret i samme stand, bortset fra de hængelåse, der blev klippet. Han har ikke klippet eller ødelagt andre effekter. Det hele var boltet til broen ved vandløbet, og der var ikke behov for at fjerne hegnspele, klippe hegn eller tage strømmen for at fjerne afspærringen. Hver gang han har fjernet effekter fra vejen, har han taget fotos af effekterne og mailet dem til M.

Han ved ikke, hvem der har været ude på stedet efter den 21. oktober 2013. Han har ikke været derude efter at vejen blev gravet op. Det må være en af hans kollegaer. Hans kollegaer har ikke fjernet effekter, men alene stået for udbedring af hullerne i vejen efter opgravning.

De effekter, som han fjernede, kørte han over på materielgården, hvor han låste effekterne sammen og satte dem i et hjørne med en seddel på. Effekterne skulle opbevares på materielgården, indtil sagen var afsluttet. De eneste effekter, der ikke blev gemt, var træpallerne. De træpaller, som han fjernede fra broen, var geopaller og ikke værd af gemme. Geopaller bruges f.eks. i forbindelse med levering af foder. De to paller, som er blevet leveret tilbage til K, er europaller.

Parternes synspunkter

K har i sit påstandsdokument anført følgende:

at sagsøgte har handlet ansvarspådragende med tab til følge for sagsøger, at

sagsøgte er erstatningspligtig over for sagsøger,

at sagsøgte er pligtig til at betale for den brug, sagsøgte har gjort af sagsøgers vej.

at sagsøger har lidt et tab ved som følge af sagsøgtes handlinger ikke at kunne anvende sine egne arealer,

at det har været nødvendigt for sagsøger at antage advokatbistand inden søgsmålet,

at sagsøger har krav på dækning af sine afholdte advokatudgifter før udtagelse af stævning, idet erstatningsbetingelserne herfor er opfyldt,

at de sædvanlige erstatningsbetingelser er opfyldt for samtlige sagsøgers krav mod sagsøgte,

at sagsøgte som vejmyndighed og forvaltning har været årsag til den udøvede brug af vejen, at den udøvede brug har været i sagsøgtes interesse,

at sagsøgte som vejmyndighed og forvaltning er ansvarlig for den udøvede brug af vejen, følgeskaderne heraf samt betaling herfor,

at sagsøgte som vejmyndighed og forvaltning har handlet uberettiget og usagligt og uden hensyntagen til sagsøgers rimelige og begrundede protester, at samtlige sagsøgers tab er forårsaget af sagsøgtes handlemåde,

at det har formodningen for sig, at sagsøgte er ansvarlig for bortfjernelse af samtlige manglende effekter, at sagsøger har dokumenteret sine tab og sine krav, at sagsøger har iagttaget sin tabsbegrænsningspligt, samt

at der ikke er grundlag for at tilsidesætte de beløbsmæssige opgørelser af sagsøgers krav.

... **kommune** har i sit påstandsdokument anført følgende:

Ad sagsøgers påstand om "Bortfjernede/ødelagte effekter"

Det bestrides ikke, at sagsøgte har bortfjernet følgende effekter tilhørende sagsøger:

- Arbejdslåger (som beskrevet i stævningen)
- Paller (20-24 paller)
- Hængelåse (som beskrevet i stævningen)
- Kotøjer (som beskrevet i stævningen)
- Kæder (som beskrevet i stævningen)
- Hegnstråd (omfanget beskrevet i stævningen bestrides)

De bortfjernede effekter er alle blevet tilbageleveret, jf. bilag 5 (e-mail af 10. august 2017), med undtagelse af hængelåse mv., der ved bortfjernelsen blev ødelagt.

Da sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at de allerede tilbageleverede effekter ikke er i samme stand som ved bortfjernelsen, og idet sagsøger under sagen har anerkendt fortsat at være i besiddelse af disse effekter, må retten lægge til grund, at sagsøger ved tilbageleveringen heraf er blevet tilstrækkeligt kompenseret.

Herefter anerkender sagsøgte derfor at være erstatningsansvarlig for de ikke tilbageleverede:

- Hængelåse (som beskrevet i stævningen)
- Kæde, svejset stål (som beskrevet i stævning)
- Kotøjer (som beskrevet i stævningen)
- Hegnstråd (i meget begrænset omfang)

Sagsøgtes principale påstand indebærer, at sagsøgte erstatter disse genstande i overensstemmelse med sagsøgers værdiansættelser, jf. bilag 7. Herudover indebærer sagsøgtes principale påstand tillige tilbagelevering af paller (samme eller sammenlignelige), som sagsøgte fortsat er i besiddelse af, idet det

anerkendes, at der ikke er sket tilbagelevering af paller i samme omfang som bortfjernelsen.

I omfanget ud over det anerkendte bestrides det, at sagsøgte er erstatningsansvarlig i henhold til sagsøgers påstand, idet det bestrides, at sagsøgte har fjernet yderligere effekter, jf. også bilag A (e-mail af 16. juni 2017 fra før sagsanlægget). Det er sagsøger, som påstået skadelidt, der skal føre bevis herfor, og denne bevisbyrde er ikke afløftet alene ved at henvise til, at "det har formodningen for sig", og særligt idet det heller ikke er godtgjort, hvordan eller hvorfor det skulle have formodning for sig, at sagsøgte skulle være ansvarlig for en yderligere påstået bortfjernelse.

Det bestrides endeligt, at sagsøgte er erstatningsansvarlig for hærværk udøvet af ukendt tredjemand mod sagsøgers traktor, allerede idet sagsøgte ikke herved har handlet ansvarspådragende. Herudover har sagsøger hverken bevist eller godtgjort en kausal eller adækvat sammenhæng mellem hærværket og sagsøgtes påståede ansvarspådragende handling.

Sagsøgtes anbringender vedrørende "Bortfjernede/ødelagte effekter" kan herefter opsummeres til følgende:

- at de af sagsøgte bortskaffede effekter er blevet tilbageleveret eller erstattes i medfør af den principale påstand, der tager udgangspunkt i priserne angivet i sagsøgers bilag 7 vedrørende de effekter, som sagsøgte kan anerkende at have bortfjernet, og som sagsøgte ikke har tilbageleveret,
- at de tilbageleverede effekter er i væsentligt samme stand som ved borttagelsen,
- at sagsøgte ikke har bortskaffet yderligere effekter end det i svarskriftet anerkendte, og
- at sagsøgte ikke er erstatningsansvarlig eller på anden vis hæfter for tredjemands hærværk på sagsøgers ejendom, herunder at sagsøgte ikke har handlet ansvarspådragende ved udøvelse af sit skøn som vejmyndighed.

Ad sagsøgers påstand om "Godtgørelse for brug af vej"

Det bestrides, at sagsøgte er betalingspligtig for brug af sagsøgers vej. Sagsøgte har ikke "brugt" vejen eller på anden måde udøvet en ejers råden herover, idet sagsøgte alene i sin egenskab af vejmyndighed har sikret offentligheden adgang til
vejen.

Sagsøgtes dispositioner vedrørende vejen har dermed heller ingen sammenhæng med aftalen indgået mellem sagsøger og B om Bs brug af og råden over vejen for en kortere periode.

Som vejmyndighed har sagsøgte en lovgivningsmæssig forpligtelse til at sikre adgang for offentlig trafik til offentligt tilgængelige veje. Sagsøgte har tidligere været af den opfattelse, at sagsøgers vej skulle administreres som en privat fællesvej, ligesom sagsøgte har forfulgt sine muligheder for som vejmyndighed at ekspropriere vejen, idet det var sagsøgtes opfattelse, at betingelserne herfor var opfyldte. Disse retlige opfattelser blev underkendt af Vejdirektoratet som klageinstans ved afgørelserne af 20. maj 2016 og 27. februar 2017, jf. hhv. bilag 3 og bilag 1.

For at sagsøgte som myndighed skal kunne ifalde et erstatningsansvar, skal sagsøgte have handlet ansvarspådragende. Det almindelige myndighedsansvar efter dansk ret er et culpaansvar, hvorefter der alene foreligger et ansvarsgrundlag i det omfang, at sagsøgte har handlet culpøst.

Sagsøgte har under forløbet alene handlet i kraft af sin egenskab som vejmyndighed og tillige i den opfattelse af at være juridisk forpligtet hertil, idet det bemærkes, at sagsøgte efter omstændighederne vil kunne ifalde et erstatningsansvar for manglende vedligeholdelse og istandsættelse af vejen. Sagsøgte har dermed ikke ved udøvelsen af sit myndighedsskøn handlet ansvarspådragende.

I forbindelse med sin myndighedsudøvelse har sagsøgte heller ikke forfulgt usaglige hensyn eller på anden vis tilsidesat forvaltningsretlige grundprincipper. Om end dette tilsyneladende nu er sagsøgers opfattelse, jf. processkrift 2, har sagsøger på ingen måder godtgjort, hvorved sagsøgte skulle have forfulgt usaglige hensyn.

Det bestrides desuden, at sagsøger skulle være berettiget til en godtgørelse for sagsøgtes fra Vejdirektoratet divergerende opfattelse af vejens retlige status, allerede fordi sagsøger ikke har lidt noget dokumenteret tab forårsaget ved sagsøgtes håndhævelse af offentlig adgang til vejen. I denne forbindelse skal det supplerende bemærkes, at opretholdelsen af vejens farbarhed ikke har været indgribende for sagsøger, og at det har formodningen imod sig, at sagsøger herved har lidt noget afsavn, idet det erindres, at der har været offentlig adgang til vejen siden starten af 1990'erne.

Endeligt skal det bestrides, at den udøvede brug af sagsøgers vej har været i sagsøgtes interesse. Det er i almindelighed i en vejmyndigheds interesse, at en vej er farbar og tilgængelig for offentlig trafik. At offentlighedens blotte brug af vejen er sket i sagsøgtes interesse, er dog en noget vidtgående udstrækning af

interessebegrebet, idet det da også bemærkes, at sagsøgte ingen økonomiske fordele har opnået herved.

Sagsøgtes anbringender vedrørende "Godtgørelse for brug af vej" kan herefter opsummeres til følgende:

- at sagsøgte ikke er betalingspligtig for posten "Godtgørelse for brug af vej", idet sagsøgte ikke har udøvet brug af vejen, men alene i sin egenskab af vejmyndighed har holdt denne åben for offentligheden,
- at sagsøgte ikke har handlet ansvarspådragende ved udøvelse af sit skøn som vejmyndighed,
- at sagsøgte ikke er påført omkostninger eller tab ved den offentlige brug af vejen, og
- at sagsøgte ikke har dokumenteret eller blot sandsynliggjort, at brug af sagsøgers vej på nogen måde har en værdi svarende til det opgjorte.

Ad sagsøgers påstand om "Erstatning for alternative græsningsarealer" Det bestrides, at sagsøgte er erstatningsansvarlig for "alternative græsningsarealer" til sagsøgers heste, idet sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at erstatningsbetingelserne er opfyldte.

Det bestrides fortsat, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende ved som vejmyndighed at have sikret offentlig adgang til vejen i medfør af en – sidenhen underkendt – opfattelse af vejens retlige status, jf. i det hele anbringenderne anført ovenfor ad "Godtgørelse for brug af vej".

Sagsøger har herudover ikke godtgjort, hvorved den offentlige adgang og afbenyttelse af vejen har nødvendiggjort behovet for at anvende alternative græsningsarealer for sagsøgers heste, idet det må lægges til grund, at hestene ikke har græsset på vejen. Der er derfor ikke dokumenteret en årsagssammenhæng mellem den påståede ansvarspådragende handling og nødvendigheden af at tage alternative græsningsarealer i brug.

Sagsøger har yderligere ikke godtgjort, at behovet for og nødvendigheden af alternative græsningsarealer har været påregneligt for sagsøgte, når sagsøgte som vejmyndighed har sikret offentlig adgang til vejen. Det påståede tab er tilmed opgjort som en mistet indtjening som følge af, at hestene er ladet græsse på en mark tiltænkt dyrkning af hvede, og at dette tab har været påregneligt for sagsøgte, er tillige ikke godtgjort.

Endeligt gøres det gældende, at sagsøger ikke på tilstrækkelig vis har dokumenteret et tab. Sagsøger har alene dokumenteret sit krav med angivelse af statistiske dækningsbidrag ved produktion af hvede på et areal omtrent størrelsesmæssigt ens med det hidtidige græsningsareal for årene 2015-2018 uden herved at have dokumenteret, hvornår "forflyttelsen" blev nødvendiggjort eller faktisk gennemført.

Såfremt retten mod forventning skulle finde, at sagsøgte er erstatningsansvarlig for anvendelsen af alternative græsningsarealer, gøres det gældende, at sagsøger ikke har iagttaget sin almindelige tabsbegrænsningspligt. Sagsøger har ved at anvende marker til hvede som alternative græsningsarealer angiveligt pådraget sig selv et indirekte profittab, som er sagsøgte uvedkommende.

Sagsøgte anbringer vedrørende "Erstatning for alternative græsningsarealer" kan herefter opsummeres til følgende:

- at sagsøgte har handlet ansvarspådragende ved som vejmyndighed at have sikret offentlig adgang til vejen,
- at der ikke foreligger årsagsforbindelse mellem den påståede ansvarspådragende handling og det påståede tab til alternative græsningsarealer til sagsøgers heste,
- at det påståede tab til alternative græsningsarealer til sagsøgers heste ikke kan anses som en adækvat følge af den af sagsøger påståede ansvarspådragende handling,
- at det påståede tab til alternative græsningsarealer til sagsøgers heste ikke er dokumenteret, og
- at sagsøger ikke har iagttaget sin tabsbegrænsningspligt i forbindelse med sit påståede tab til alternative græsningsarealer,

Ad sagsøgers påstand om "Godtgørelse/erstatning for advokatudgifter"

Det bestrides, at sagsøgte er erstatningsansvarlig for udgifter til sagsøgers advokat i forbindelse med sagsøgte ekspropriationsforsøg. Som allerede redegjort for ovenfor har sagsøgte ikke, ved sin skønsudøvelse og ved sine muligheder for som vejmyndighed at ekspropriere, handlet ansvarspådragende. Idet der ikke foreligger et ansvarsgrundlag, kan sagsøgte allerede af denne grund ikke blive erstatningsansvarlig for sagsøgers udgifter til egen advokat.

Det bestrides endvidere, at sagsøger har dokumenteret et tab. En flerhed af de i erstatningsposten indeholdte udgifter til advokat vedrører sager og forhold, der er nærværende sag uvedkommende. Således bestrides det eksempelvis, at sagsøgers omkostninger til advokatudgifter i forbindelse med "udstedelse af ugyldige påbud [og] uberettiget inddrivelse hos SKAT" har nogen sammenhæng med denne sag, allerede idet disse poster vedrører en tvist, der er endeligt afgjort ved en tidligere retssag, som også omtalt i sagsøgers stævning, s. 2.

Det er sagsøger, der som påstået skadelidt, skal dokumentere sit tab, og dette er ikke sket ved fremlæggelsen af fakturærne i bilagene 9-10, idet disse blot viser samlede regninger for advokatbistand vedrørende flere forskellige, og også uvedkommende, forhold.

Det skal herudover gøres gældende, at Vejdirektoratet som klageinstans er underlagt en officialmaksime, hvorfor myndigheden har pligt til af egen drift at søge en sag tilstrækkeligt oplyst. Et af de grundlæggende forvaltningsretlige principper her bag er netop at sikre, at borgere ikke de facto tvinges til at antage professionel rådgivningsbistand til at forfølge sin ret. Det er naturligvis i den enkelte borgers ret stadigvæk at søge en sådan rådgivningsbistand, men de herved forbundne omkostninger kan ikke videreføres mod den påklagede myndighed uden et ansvarsgrundlag.

Sagsøgtes anbringender vedrørende "Godtgørelse/erstatning for advokatudgifter" kan herefter opsummeres til følgende:

- at sagsøgte ikke er erstatningsansvarlig for sagsøgers omkostninger til advokatbistand til sager, der er nærværende sag uvedkommende,
- at sagsøgte ikke har handlet ansvarspådragende i forbindelse med ekspropriationssagen over samme vej, og således ikke er erstatningsansvarlig for sagsøgers omkostninger til advokatbistand,
- at en part i en forvaltningsafgørelse selv må bære omkostninger til egen advokatbistand, og
- at sagsøger ikke har dokumenteret et tab i forbindelse med omkostninger til advokatbistand.

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettenns begrundelse og resultat

Kommunen udlagde i forbindelse med Lokalplan ... vejen som privat fællesvej. Vejen skulle tjene som yderligere adgangsvej til ..., som var lejet og senere ejet af kommunen. Kommunen administrerede efterfølgende vejen som privat fællesvej, herunder ved at holde vejen åben for offentligheden. Det er ubestridt, at K gjorde indsigelse mod lokalplanen, og at han løbende gjorde indsigelse mod kommunens administration af vejen som privat fællesvej. Kommunen traf den 3. februar 2016 beslutning om at ekspropriere vejen til ejerskab, og det er ubestridt, at kommunen efterfølgende administrerede vejen i overensstemmelse hermed, herunder ved at holde vejen åben for offentligheden. Vejdirektoratet traf den 20. maj 2016 afgørelse om, at kommunens påbud til K, om at fjerne genstande på vejen, var ulovlige, og begrundede dette med, at kommunen ikke havde eller havde haft grundlag for at administrere vejen som privat fællesvej. Vejdirektoratet traf senere den 27. februar 2017 afgørelse om, at ekspropriationen var ugyldig og begrundede dette med, at kommunens beslutning om ekspropriation til ejerskab var sket uden hjemmel i vejloven og uden dokumentation for, at det var sket af hensyn til almenvellet, eller at indgrebet havde været nødvendigt.

Retten finder det på denne baggrund godtgjort, at kommunen har handlet ansvarspådragende ved at administrere vejen som privat fællesvej og senere som offentlig vej i henhold til ekspropriationsbeslutningen. Kommunen har derved pådraget sig erstatningsansvar for det tab, som K har lidt som følge heraf, i det omfang et sådant tab kan anses for godtgjort.

Bortfjernede/ødelagte effekter

Kommunen har erkendt, at kommunen har bortfjernet arbejdslåger, paller (2024 stk.), hængelåse, kotøjer, kæder og hegnstråd (i begrænset omfang). Kommunen har i den forbindelse gjort gældende, at de bortfjernede effekter - bortset fra paller, hængelåse, kæde i svejset stål, kotøjer og hegnstråd - er tilbageleveret, og at effekterne er tilbageleveret i væsentlig samme stand. Kommunen har på den baggrund erkendt at være erstatningsansvarlig for de effekter - bortset fra paller - der ikke er blevet tilbageleveret med 1.671,25 kr.

På denne baggrund sammenholdt med forklaringen fra F lægger retten til grund, at kommunen har bortfjernet effekter som beskrevet ovenfor, at kommunen har tilbageleveret disse effekter - bortset fra paller, hængelåse, kæde i svejset stål, kotøjer og hegnstråd - og at de tilbageleverede effekter var i væsentlig samme stand som ved bortfjernelsen.

Efter forklaringer fra F lægger retten endvidere til grund, at de paller, der blev fjernet, ikke var europaller, og at kommunen ikke gemte pallerne efter bortfjernelsen. Det er efter Fs forklaring ikke grundlag for at fastlægge, hvor

mange paller, kommunen har fjernet. K har ved opgørelsen af sit krav oplyst, at der blev fjernet i alt 62 paller i forbindelse med kommunens nedtagelse af hans afspærringer, og retten lægger derfor dette tal til grund ved sagens afgørelse.

På denne baggrund, og da det ikke er godtgjort, at pallerne var uden værdi, finder retten, at kommunen er forpligtet til at erstatte K værdien af pallerne, der fastsættes til 5.037,50 kr., idet bemærkes, at kommunen ikke har bestridt den beløbsmæssige opgørelse af erstatningskravet.

Retten finder, at det - udover ovennævnte effekter - ikke med den fornødne sikkerhed er godtgjort, at kommunen eller personer, som kommunen er ansvarlig for, har bortfjernet eller ødelagt effekter tilhørende K. Retten finder det endvidere ikke godtgjort, at kommunen eller personer, som kommunen er ansvarlig for, har udøvet hærværk på Ks ejendom.

På denne baggrund tager retten Ks påstand vedrørende dette krav til følge med 6.708,75 kr. (1.671,25 + 5.037,50 kr.).

Godtgørelse for brug af vej

Efter bevisførelsen lægger retten til grund, at vejen, siden den blev udlagt som privat fællesvej, i al væsentlighed er blevet anvendt af personer med et ærinde til .... Retten finder det imidlertid ikke godtgjort, at den offentlige brug af vejen har medført et økonomisk tab for K, og kommunen frifindes derfor for dette krav.

Erstatning for alternative græsningsarealer

Retten forstår Ks synspunkt således, at hestene blev flyttet til andre græsningsarealer af sikkerhedsmæssige hensyn. Retten finder det imidlertid ikke godtgjort, at det som følge af den offentlige trafik på vejen har været nødvendigt at flytte hestene til andre græsningsarealer, og kommunen frifindes derfor for dette krav.

Godtgørelse/erstatning for afholdte advokatudgifter

Ks advokat har i en salærnota af 17. maj 2016 vedrørende "vejsag" opgjort sit salær for perioden fra den 9. januar 2014 til den 17. maj 2016 til 75.000 kr., eksklusiv moms. Ks advokat har endvidere i en salærnota af 28. april 2017 vedrørende "vejsag" opgjort sit salær for perioden fra den 20. maj 2016 til den 28. april 2017 til 45.000 kr., eksklusiv moms. Det fremgår af salærnotaerne, at advokatens arbejde, udover påbudssagerne og ekspropriationssagen, også har omfattet andre sager relateret til matr.nr. .... K har nedlagt påstand om, at kommunen skal betale det samlede salær på 120.000 kr., eksklusiv moms.

Uanset parternes langvarige tvist finder retten det efter bevisførelsen ikke godtgjort, at det var nødvendigt for K at lade sig bistå af en advokat under den administrative behandling af sagerne relateret til kommunens administration af vejen på matr.nr. ..., herunder sagerne om påbud og ekspropriation. Allerede som følge heraf kan Ks påstand herom ikke tages til følge, og kommunen frifindes derfor for dette krav.

Sagsomkostninger

Efter sagens udfald, og da kommunen før sagens anlæg har tilbudt at forlige sagen med betaling af et beløb, der stort set svarer til dommens resultat, skal K betale sagsomkostninger til kommunen. Sagsomkostningerne fastsættes til 50.000 kr., der dækker kommunens udgift til advokatbistand. Retten har herved lagt vægt på sagens værdi, karakter og forløb. Beløbet er inklusive moms, da det er oplyst, at kommunen ikke er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

... Kommune skal inden 14 dage til K betale 6.708,75 kr. med procesrente fra den 6. september 2017.

K skal inden 14 dage til ... Kommune betale sagsomkostninger med 50.000 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Dommen kan kun ankes, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan omkostningsafgørelsen kun kæres, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er 4 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er 2 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen der. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen der.

Hvis du ønsker at søge tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indlevere ansøgningen på minretssag.dk. Du kan få mere vejledning om, hvordan du søger tilladelse hos Procesbevillingsnævnet på domstol.dk.

Du kan få mere vejledning blandt andet om retsafgift på domstol.dk.

